

**Készült a Magyar Turizmus Rt.
Kutatási Igazgatóságának megbízásából**

**A LAKOSSÁG UTAZÁSI SZOKÁSAI, VÉLEMÉNYEK
A MAGYARORSZÁGI TURIZMUSRÓL - II.**

**Szonda Ipsos
2000. május**

TARTALOM

Összegzés.....	3
I. Bevezetés.....	9
1. A kutatás céljáról, a minta megoszlásáról.....	9
2. A megkérdezettek háztartásának néhány főbb jellemzője.....	12
a) Háztartásnagyság, a család összetétele.....	12
b) Jövedelmi, vagyoni helyzet.....	13
II. Vélemények a magyarországi turizmusról.....	16
III. Belföldi utazások.....	21
1. A belföldi utazások száma.....	22
2. Úticélok.....	24
3. A belföldi utazással töltött idő.....	28
4. A belföldi utazások költségei.....	29
5. A belföldi utazásokkal kapcsolatos várakozások.....	30
IV. Külföldi utazások.....	31
1. A külföldi utazások száma.....	33
2. Úticélok.....	34
3. A külföldi utazással töltött idő.....	35
4. A külföldi utazások költségei.....	35
5. A külföldi utazásokkal kapcsolatos várakozások.....	37
V. Belföldi és külföldi utazási tervek.....	38

ÖSSZEGZÉS

A megkérdezettek turizmussal kapcsolatos vélekedéseire, várakozásaira hatással lehet, hogy turisztikailag mennyire népszerű régióban, településen élnek, illetve milyen gyakran találkoznak turistákkal. **A megkérdezettek relatív többsége (40%) azon csoportba tartozik, akiknek ritkán van alkalma turistákkal találkozni, 34%-uknak pedig egyáltalán nincs erre lehetőségük.** Azoknak az aránya, akik nagyon gyakran látnak belföldi vagy külföldi látogatókat, mindössze 6%, 20%-nyian pedig kisebb-nagyobb rendszerességgel találkoznak turistákkal. A turistákkal való találkozás aránya a múlt félévben is hasonló eloszlást mutatott, nagyobb eltérés a turistákkal egyáltalán nem találkozó körében figyelhető meg: arányuk a tavalyi 24%-ról 34%-ra emelkedett.

Annak ellenére, hogy a megkérdezettek többségének ritkán vagy egyáltalán nincs alkalma turistákkal találkozni, a hazai turizmus fellendülésének örülnének. A kérdezettek az előző félévhez hasonlóan kedvezőnek tartják a turistaforgalom növekedését, hiszen **44 illetve 43%-uk kifejezetten erőteljesen pártolná, ha lakóhelyét nagyobb arányban keresnék fel a belföldi, illetve külföldi turisták.**

Az előző évhez képest a megkérdezettek által megnevezett negatív és pozitív hatások nem változtak. **A megkérdezettek túlnyomó többsége a turizmus növekedésétől továbbra is pozitív változásokat remél,** különösen az ország illetve a település anyagi helyzetének javulását, az egyes települések, régiók társadalmának fejlődését, modernizálódását. A kedvezőtlen hatások közül a turizmussal járó zsúfoltságtól és a zajtól tartanak a legtöbben, továbbá a közbiztonság romlásától, a bűnözés növekedésétől. A magyar lakosság a legkevésbé attól tart, hogy az idegenforgalom fellendülése a települések/régiók saját arculatának, hangulatának elvesztéséhez vezet. A pozitív hatások megnevezése azok körében az átlagnál magasabb, akik lakóhelyükön gyakrabban találkoznak turistákkal, a negatívumokat pedig a kevésbé látogatott területeken élők nevezték meg.

A pozitív és negatív hatásokat egyaránt mérlegelve a megkérdezettek túlnyomó többsége inkább kedvezőnek tartja az ország szempontjából, ha minél több belföldi tölti itthon nyaralását, illetve külföldi látogató érkezik az országba. Összességében a belföldi és a külföldi turistákat pozitívan értékelő vélemények szinte megegyeznek az előző évi eredménnyel: arányuk 1999-ben 78 illetve 80%, 2000-ben 74 illetve 78% volt. A megkérdezettek a külföldi turisták számának növekedését árnyalatnyival kedvezőbbnek tartják.

A megkérdezettek úgy vélekedtek, hogy a település/régió természeti adottságaival és kulturális, építészeti értékeivel, valamint a turisták igényeit kielégítő szolgáltatásokkal - a szállás, az étkezés, üzletek stb. –, valamint a régió programkínálatával és a közbiztonsággal kapcsolatos feltételek határozzák meg leginkább azt, hogy mennyi turista érkezik az egyes településekre. Véleményük szerint a helyi lakosok és a

turisztikai szolgáltatók idegen nyelv tudása, valamint a turistákat eligazító tájékoztató táblák kevésbé befolyásolják a turisták számának alakulását.

Belföldi utazások

A mostani adatfelvétel az utazások szempontjából kevésbé frekvenciát, főszerepon kívüli időszakot ölelt fel szemben az előző 1999. októberi felméréssel. A téli, kora tavaszi utazási hajlandóság – mind belföldre, mind külföldre – messze elmaradt a nyári utazások intenzitásától. **2000. év első felében a megkérdezettek 19%-a vett részt belföldi utazáson**, vagyis 16%-kal kevesebben utaztak, mint az előző felmérésben.

A hazai lakosság utazási szokásait még mindig elsősorban anyagi lehetőségeik hiánya korlátozza: a megkérdezettek bő háromnegyede pénzhiányra hivatkozott. A második leggyakoribb ok az időhiány volt, azt követve az egészségi állapot. Az életkor és munkahelyi kötelezettségeket is azonos (11-11%) arányban említettek. Az indokok és azok aránya is megegyezik a tavalyi felmérésnél kapottakkal, amely arra alátámasztja, hogy lényeges változások nem történtek a nem utazók körülményeiben.

Az országon belül utazók átlagosan 4,95 alkalommal utaztak belföldi helyszínekre úgy, hogy ott legalább egy éjszakát eltöltöttek: 36% mindössze 1 úton vett részt, s további 21%-uk is csak 2 alkalommal volt távol lakóhelyétől, 3-5 alkalommal 27%-uk és 6-nál több utazáson mindössze 16%-uk vett részt. Az 1999-es felmérés eredményei azt mutatták, hogy a megkérdezettek a turisztikai főszezonban 5,25 alkalommal utaztak. Az utazások gyakoriságának megoszlása az előző felmérésnél egyenletesebb volt: a válaszadók 29%-a 1 úton vett részt, 22%-uk is 2 alkalommal, 27% 3-5 alkalommal, s további 22% 5-nél többször utazott el.

Az elmúlt félév belföldi úti céljai közül ez alkalommal is Budapest és Balaton a legnépszerűbb (bár ez alkalommal fordított sorrendben), de a vízparti felkapott helyszínek felkeresésének gyakorisága messze elmarad az előző felmérés eredményétől: is: 1999-ben az utazók csaknem egyharmada nyaralt legalább egyszer a tó partjánál szemben az idei 18-kal. A válaszadók kedveltebb úti céljainak nevezhetők a gyógyfürdők is. A nagyobb városok közül Eger, Veszprém, Pécs, Győr, Szeged a legnépszerűbb célpontok. **A belföldi turisták az elmúlt félév során átlagosan 12 napot töltöttek belföldi utazással:** ezen belül a kérdezettek 56%-a maximum 7 napot töltött belföldi nyaralással.

Az idei felmérésnél is a megkérdezettek túlnyomó többsége maga fizetett belföldi útjáért, s elenyésző azok aránya, akiknek az útköltségeit részben vagy teljes egészében munkahelye vagy vendéglátója állta. **A belföldi utazásra azok a megkérdezettek, akik ténylegesen fizettek belföldi útjukért 38.700 Ft költöttek az elmúlt félév során. A vendéglátást ténylegesen igénybevevők (illetve a munkáltatójuk költségén utazók) körére vetítve a költségek átlagosan 60.600 Ft-ra rúgnak.**

Magyar Turizmus Rt.

Kutatási Igazgatóság

Az előző felméréshez képest nem történt változás az utazási lehetőségek megítélését tekintve. **Az elmúlt 3 év során utazási lehetőségeik javulásról a megkérdezettek mindössze 5% számolt be** (szemben a tavalyi 7%-kal). **47% úgy érzékeli, hogy a belföldi utazások terén az elmúlt 3 év során romlottak az anyagi lehetőségei**, s további 44%-a nem érzékelt különösebb változást. **A jövőt tekintve a megkérdezettek még mindig pesszimisták** (de borúlátásuk mértéke enyhülni látszik): közel háromszor annyian számítanak **romlásra (32%)**, mint **javulásra (11%)**.

Külföldi utazások

Hasonlóan a belföldi utazásokhoz, a külföldi utazási hajlandóság elmarad az előző felmérésnél tapasztaltaktól. Az elmúlt félév során a megkérdezettek 5%-a vett részt külföldi utazáson. A kapott alacsony érték a hazai helyzetnek megfelelő képet fest, mivel a lakosok többségének nem adatik meg az évente többszöri külföldi utazás, és a jelenleg felmért időszak – az év első fele – nem tekinthető turisztikailag frekvenciált időszaknak. Statisztikailag a vizsgált minta olyan alacsony, hogy a hibahatárral majdnem megegyezik, ezért tájékoztató jellegűnek kell tekinteni. Az utazások elmaradásának leggyakoribb oka ez esetben is a pénzhiány volt. Ugyanolyan sorrend alakult ki a megnevezett indokok esetében, mint tavaly, illetve mint a belföldi utazásoknál: pénzhiány, időhiány, egészségi állapot.

A külföldre utazók átlagosan 2,56 alkalommal keltek útra. A válaszadók 60%-a 1 úton vett részt, további 15% pedig két alkalommal lépte át az országhatárt. Az előző felmérésnél a megkérdezettek hasonló arányban – 1,8 alkalommal – látogattak más országokba: 70%-a 1 úton, 17%-uk 2 úton vett részt. Hasonlóan az előző felméréshez Ausztria volt a legnépszerűbb desztináció, továbbá Németország, Olaszország szerepelt az élbolyban. A külföldre utazók átlagosan 17 napot töltöttek valamely országban az elmúlt félévben – többet, mint a nyári időszakban mért tartózkodási idő, mely 11 nap volt. Ezen belül a megkérdezettek 24%-a legfeljebb 3 napot tartózkodott valamilyen külföldi városban, pihenőhelyen, 32%-uk pedig 4-7 napot.

Hasonlóan az előző évi felméréshez a megkérdezettek között kétszer annyian voltak azok, akik fizettek a külföldi útért, mint azok, akiknek az útiköltségeit részben vagy teljes egészében munkahelye vagy vendéglátója állta. Egy-egy utazó által a külföldi tartózkodás(ok) kapcsán ténylegesen kifizetett összeg átlagosan 131.500 Ft volt. A munkahely vagy vendéglátó által fizetett összeg nagysága egy-egy – ilyen juttatásban részesülő – személy esetében a tavalyi felmérésben kapottnál magasabb volt, átlagosan 162.700 ezer Ft körül alakult. Ennek megfelelően a külföldi utazások összköltsége is magasabb volt a tavalyi felmérésnél becslteknél: idén 197.300 Ft.

Az előző felméréshez képest a válaszadók optimizmusa nem jött meg. Külföldi utazások anyagi lehetőségeit a megkérdezettek 45-45%-a úgy érzékelte, hogy az elmúlt 3 év során azok nem változtak illetve romlottak. A lehetőségek javulásáról a megkérdezettek mindössze 4%-a nyilatkozott. A jövőt illetően a válaszadók kicsit optimistábbak: 8% javulásra számít, 34% romlásra. 50% azoknak az aránya, akik szerint a jövőben sem történik lényeges változás az utazási lehetőségeikben.

A belföldi és külföldi utazásokat összesítve vizsgálva, azt tapasztaljuk, hogy a megkérdezettek 78%-a se belföldön, se külföldön nem járt az elmúlt félévben. Csak belföldi utazáson a megkérdezettek 17%-a volt, míg csak külföldön a megkérdezettek 2%-a járt. A kérdéses időszakban mind belföldön, mind

Magyar Turizmus Rt.

Kutatási Igazgatóság

külföldön utazók aránya 3%. 1999.októberi felmérésnél az egyáltalán nem utazók aránya alacsonyabb volt: a felnőtt népesség 60%-ának nem volt lehetősége utazni. A belföldön utazók aránya 27%, a csak külföldön utazóké 5%, az itt is- ott is jártak aránya 8% volt. Az előző felmérésnél tapasztalt magasabb utazási hajlandóság arra utal, hogy a megkérdezettek többsége főnyaralását még mindig a nyári időszakra tervezi.

Összességében a belföldre és/vagy külföldre utazók felsőfokú végzettséggel rendelkeznek és jó anyagi körülmények között élnek. Körükben az átlagnál magasabb a vállalkozóként dolgozók, valamint a 18-33 éves korosztály tagjai és a fővárosiak aránya. Értelemszerűen a nem utazók csoportját a nyugdíjasok és a rosszabb anyagi helyzetben élők alkotják.

Belföldi és külföldi utazási tervek

A felmérés zárásaként a válaszadók nyilatkoztak azokról a belföldi és külföldi úti célokról, amelyek szerepelnek az elkövetkező 6 hónapra vonatkozó utazási elképzeléseikben. A jövőbeni utazási terveiket az interjúalanyok nem tudták megnevezni: a **kérdezettek 75%-a nem tudott semmilyen úti célt említeni**, s hasonlóan az előző felméréshez a válaszolók legnagyobb hányada is csupán 1 országot vagy tájat/települést nevezett meg.

Csupán a lakosság 5%-a tervez mind külföldi, mind belföldi utazást a következő félév során. 6%-nyian csak külföldre, 14%-nyian csak belföldre készülnek.

A megkérdezés idején tapasztalt a következő 6 hónap utazásaira vonatkozó bizonytalanság, elképzelések hiánya mögött az állhat, hogy a megkérdezettek egyfelől anyagi okoktól teszik függővé utazásaikat, másfelől a magyar utazási piacon megfigyelhető késői döntéshozatalnak is köszönhető.

Az előző felméréshez hasonlóan kevesen neveztek meg konkrét területeket, de az élen szereplő külföldi úti célok rangsora kicsit átrendeződött. **Ez alkalommal is a belföldi helyszínek közül a főváros és a Balaton szerepelt nagyobb arányban. A külföldi úti célok között Olaszország, Németország, Görögország megelőzte a tavalyi győztes Ausztriát.**

I. BEVEZETÉS

1. A kutatás céljáról, a minta megoszlásáról

A Szonda Ipsos 1999 októberében és 2000 áprilisában felmérést végzett az ország felnőtt lakosságát nem, életkor és lakóhely szerint reprezentáló 1000 – 1000 fő megkérdezésével. A vizsgálat során az adatfelvételben szereplőktől az elmúlt félévi belföldi és külföldi utazásaikról, valamint a hazai és a nemzetközi turizmus településükre, lakóhelyük régiójára gyakorolt pozitív és negatív hatásairól, s az ezzel kapcsolatos véleményükről, várakozásaikról gyűjtöttünk információkat.

Jelen kutatási jelentésben az áprilisi adatfelvétel eredményeit mutatjuk be, a válaszokat minden esetben összehasonlítva az 1999 októberében végzett vizsgálat hasonló kérdéseire kapott eredményekkel. A részletesebb elemzést megelőzően közöljük a mintában szereplő kérdezettek társadalmi-demográfiai összetételét, amelyet az egyes kérdések elemzésekor segítségül hívhatunk majd.

A 2000. áprilisban megkérdezettek társadalmi-demográfiai összetétele (%)

Nem szerint:	
Férfi	47
Nő	53
Életkor szerint:	
18-33 éves	30
34-49 éves	30
50-65 éves	21
66 év feletti	19
Iskolai végzettség szerint:	
8 osztálynál kevesebb	15
8 osztály	30
Szakmunkásképző	20
Középiskola	24
Főiskola, egyetem	11
Gazdasági aktivitás szerint:	
Önálló	6
Alkalmazott	39
Nyugdíjas	38
Eltartott	17
Beosztás/foglalkozás szerint:	
Vállalkozó	6
Segéd- és betanított munkás	11
Szakmunkás	13
Nem diplomás szellemi	9
Vezető, értelmiségi	6
Öregségi, rokkantnyugdíjas	38
Munkanélküli	6
Egyéb inaktív	11
Lakóhely szerint:	
Budapest	19
Város	44
Község	37
A lakóhely régiója szerint:	
Budapest	19
Kelet-Magyarország	53
Nyugat-Magyarország	28

Magyar Turizmus Rt.
Kutatási Igazgatóság

Mielőtt a tartalmi elemzéshez hozzáfekszénk, fontosnak tartunk néhány, a lakossági minta megbízhatóságával kapcsolatos módszertani megjegyzést is közzétenni, ami az adatok értelmezését segítheti. A mintavételen alapuló információgyűjtési módszereknél - mint amilyen a közvéleménykutatás is - számolni kell a mintavételi hibával, amely azt mutatja, hogy legfeljebb mekkora lenne a különbség az eredményekben, ha az 1000 fő helyett minden egyes 18 év feletti lakos véleményét megpróbáltuk volna megtudni. Az alkalmazott mintavételi módszer és mintanagyság mellett ez 2-3 százalék között mozoghat, tehát ha egy kérdésre 50 százalék igennel és 50 százalék nemmel válaszol, akkor az igennel és nemmel válaszolók esetében 47 és 53 százalék között lenne a megoszlás egy teljeskörű, minden felnőtt lakosra kiterjedő adatfelvétel során, de a legvalószínűbb az 50-50 százalék. A hibahatárnak ez a szintje némileg megemelkedik olyankor, amikor a teljes mintánál kisebb alcsoportokat vizsgálunk.

2. A megkérdezettek háztartásának néhány főbb jellemzője

Az egyének utazási szokásait az előző társadalmi-demográfiai tényezőkön túlmenően érthető módon erőteljesen befolyásolja családi állapotuk és vagyoni helyzetük is. Ezért fontosnak tartjuk, hogy a megkérdezettek (illetve családjuk) jövedelmi helyzetét és néhány vagyontárggyal való ellátottságát, valamint a háztartás nagyságát és összetételét is bevonjuk a vizsgálatba.

a) Háztartásnagyság, a család összetétele

Háztartások jellemzői (%)

	1999	2000
A háztartások összetétele		
Egyedül élő	17	13
Házaspár/élettársak	20	19
Házaspár/élettársak gyermek(ek)kel	43	46
Egyedül álló szülő gyermek(ek)kel	8	9
Nagyszülő(k), szülő(k) és gyermek(ek)	7	7
Egyéb összetétel	4	6
A háztartások létszáma		
1 fős háztartás	17	13
2 fős háztartás	26	25
3 fős háztartás	21	27
4 fős háztartás	22	21
5 vagy több fős háztartás	14	14

A megkérdezettek 13%-a egyedül él. (Idén a válaszadók között kevesebb az egyedül élők aránya, mint az előző évi felmérésben.) Az egyedül élők családi kötelezettségek hiányában az átlagosnál több szabadon felhasználható jövedelemmel és szabadidővel rendelkeznek, így a nemzetközi tapasztalatok szerint a turizmus egyik fontos célcsoportját adják. Életkoruk alapján két részre oszthatjuk ezt a csoportot, a fiatal, még a családalapítás előtt állókra és az idősekre, akik valamilyen oknál fogva – elváltak, özvegyek lettek – elvesztették családjukat. Nyugat-Európában mindkét csoport a sokat utazók közé tartozik, Magyarországon azonban a nyugdíjas korosztály egészségi állapota és anyagi helyzete lényegesen rosszabb, így a rendelkezésre álló sok szabadidőt nem tudják utazásokra kihasználni.

b) Jövedelmi, vagyoni helyzet

Elöljáróban meg kell jegyeznünk, hogy ezek az adatok - mint minden jövedelemmel, pénzzel kapcsolatos információ - nem tekinthetők minden szempontból megbízhatóknak, s e kérdések esetében rendszerint meglehetősen nagy válassztagadással is kell számolnunk. Ezúttal is így volt ez: a kérdezettek 23%-a – megegyezően az 1999. őszi felméréssel - nem kívánt válaszolni a család jövedelmi helyzetét feltérképező kérdéseinkre. (Tapasztalataink szerint a válassztagadók ezúttal is inkább a jómódúakhoz tartoznak, mintsem a rosszabb anyagi helyzetben lévőkhez, amit az is mutat, hogy a csoport tagjai az átlagosnál gyakrabban rendelkeznek minden vagyontárggyal, így pl. mobiltelefonnal, szórakoztatóelektronikai eszközökkel, nyugati márkájú autóval és telekkel, nyaralóval.) A jövedelemre kapott válaszokat 3 csoportba rendeztük.

Az egy főre jutó havi nettó jövedelem mértéke
(az egyes kategóriákba tartozó kérdezettek százalékos aránya)

	1999	2000
- 20,0 ezer Ft	32	29
20,1-30,0 ezer Ft	28	27
30,1 ezer Ft -	16	21
nem derül ki	23	23

A kérdezettek közel egyharmada kifejezetten alacsony jövedelműnek tekinthető, ugyanis ha a család egy főre jutó nettó jövedelmének alsó határát 20 ezer Ft-nál húzzuk meg, akkor a legalacsonyabb jövedelműek aránya 29%. A közepes jövedelműek aránya a mintában 27%, a 30 ezer Ft-nál magasabb jövedelműeké 21% volt. **A válaszadók családjai körében átlagosan 24.600 Ft-ra tehető az egy főre jutó jövedelem mértéke,** mely az előző megkérdezéshez viszonyítva (24.800 Ft) lényegében azonos eredménynek tekinthető (az eltérés a hibahatáron belül van).

Az egy főre jutó jövedelem mértéke értelemszerűen eltéréseket mutat a társadalom különböző szegmenseiben. **Az átlagosnál nagyobb egy főre jutó jövedelemmel számolhatunk a közép- és felsőfokú végzettséggel rendelkezők körében (27.300 Ft illetve 35.500 Ft).** A különféle háztartás-típusok közül az átlagnál magasabb egy főre jutó havi jövedelemmel az 1-2 fős háztartások rendelkeznek: egyszemélyes háztartásoknál a 40.200 Ft, a kétszemélyes háztartásoknál 28.700 Ft. A kapott eredmények lényegében megegyeznek a tavalyi megkérdezés során kapott értékekkel.

A település nagyságával emelkedik a havi jövedelem mértéke: míg a budapesti háztartásokban az egy főre jutó bevételek nagysága átlagosan havi 35.200 Ft, addig a többi városban 24.000 Ft, a falvakban 21.000 Ft körüli értékeket kaptunk. A változást

tekintve a településtípusoknál az előző megkérdezéshez képest eltérés mutatkozik, a budapesti megkérdezettek esetében nőtt az egy főre jutó jövedelem, míg a városok és községek esetében enyhe csökkenést mutatnak az adatok. **Az ország régióit vizsgálva a kelet-magyarországi és a nyugat-magyarországi átlag jövedelmek azonosak,** szemben az 1999. novemberében a Dunántúlon tapasztalt enyhén magasabb jövedelmekkel.

Az elemzés során az egy főre jutó jövedelem mutatóján kívül a megkérdezettek vagyontárgyakkal való ellátottságát is vizsgáltuk, s e mutató, valamint az egy főre jutó jövedelem értékei szerint egy összevont anyagi helyzet mutatót képeztünk.

Az alábbi táblázat azt mutatja be, hogy a kérdezettek (családjának) mekkora hányada rendelkezik az egyes vagyontárgyakkal.

Az egyes vagyontárgyakkal rendelkezők százalékos aránya

	1999	2000
Színes TV	85	88
Telefon	74	76
Automata mosógép	50	53
Videomagnó	47	50
Mikrohullámú sütő	40	45
Teletext-es TV	31	34
HI-FI	23	24
Keleti márkájú autó	22	22
Nyugati márkájú autó	22	21
Mobiltelefon	20	25
CD-lejátszó	19	20
Üdülőtelek, nyaraló	8	7

Megfigyelhető, hogy **a válaszadók vagyontárgyakkal való ellátottsága növekedett az elmúlt évhez képest.** Közöttük is kiemelkedik a mikrohullámú sütő és a mobiltelefon arányának növekedése. Az adatokat összesítve azt találjuk, hogy a felsoroltak közül a kérdezettek jellemzően 4-7 tárggyal rendelkeznek, 7%-uk azonban a 12 vagyontárgy közül egyet sem birtokol. Az előző évi felméréshez képest az 1-3 vagyontárggyal rendelkezők aránya csökkent, de valószínűleg az esetükben a vagyontárgyak gyarapodása történt, hiszen a csökkenéssel egy időben a 4-7 vagyontárggyal rendelkezők aránya növekedett. A legtöbb - 8-11- vagyontárggyal rendelkezők aránya nem változott az előző felmérés eredményéhez képest.

Vagyontárgyakkal rendelkezők százalékos aránya

	1999	2000
Nem rendelkezik vagyontárggyal	9	7
1-3 vagyontárgy	36	32
4-7 vagyontárgy	37	42
8-11 vagyontárgy	19	19

Az egy főre jutó jövedelem és az anyagi ellátottság tárgyi mutatójából képzett összevont változó szerint 2000. áprilisban **a megkérdezettek 41%-a sorolható rosszabb anyagi helyzetben lévők közé, 32% az átlagos körülmények között élők aránya és 26% a jó körülmények között élők aránya.** (A kérdezettek 1%-át - a jövedelmi és a vagyoni mutató együttes hiánya miatt - nem sikerült egyik kategóriába sem besorolni.). Az elmúlt félévhez képest megfigyelhető, hogy az összes megkérdezett anyagi helyzete kis mértékben javult. 1999-ben még a válaszadók 47%-a az anyagi ellátottság tekintetében rosszabb helyzetben volt, a válaszadók 29%-a közepes, 22%-a jó körülmények között élt.

II. VÉLEMÉNYEK A MAGYARORSZÁGI TURIZMUSRÓL

A megkérdezettek relatív többsége (40%) azon csoportba tartozik, akiknek ritkán van alkalma turistákkal találkozni, 34%-uknak pedig egyáltalán nincs erre lehetőségük. Azoknak az aránya, akik nagyon gyakran látnak belföldi vagy külföldi látogatókat, mindössze 6%, 20%-nyian pedig kisebb-nagyobb rendszerességgel tapasztalnak ilyet. A turistákkal való találkozás arányát illetően a múlt félévi helyzethez viszonyítva legnagyobb eltérést a turistákkal egyáltalán nem találkozó körében figyelhető meg: arányuk 24%-ról 34%-ra emelkedett, ez azonban természetes változás a szezon után.

A 65 évnél idősebbek és a nyugdíjasok között a legmagasabb azoknak az aránya, akik soha nem találkoznak idegenekkel környezetükben, s ugyanezt tapasztalhatjuk az alacsonyabb iskolai végzettségűek – 8 általános vagy annál kevesebb – csoportjában. A Magyarország iránt megnyilvánuló keresletre utal, hogy a városok kedveltebb célpontjai az utazásoknak. Ennek köszönhetően a községekben lakók kétszer olyan gyakran válaszoltak úgy, hogy sohasem szoktak belföldi vagy külföldi turistákkal találkozni, mint azok, akik városokban élnek. A főváros mellett a nyugat-magyarországi területek kedveltebb turisztikai úti célok, ily módon a regionális eltérés a válaszokban is megfigyelhető. A nyugat-magyarországon élők válasza a fővárosiakhoz közelebb állnak, mint a kelet-magyarországi vidéki lakosok véleményéhez. A társadalmi háttérváltozók szerinti megoszlás nem változott az elmúlt félévben.

Mérsékeltlen oszlanak meg a vélemények arról, hogy mennyire örülnének a kérdezettek a hazai turizmus növekedésének. Alig vannak, akik egyáltalán nem, vagy inkább nem örülnének a belföldi idegenforgalom nagyobb térnyerésének, sőt 44 illetve 43%-uk kifejezetten erőteljesen pártolná, ha lakóhelyét nagyobb arányban keresnék fel a belföldi, illetve külföldi turisták. A megkérdezettek az idei évben a belföldi turistáknak kicsit jobban örülnének, mint fél évvel ezelőtt (41%), így most elmondható, hogy a közvélemény a hazai és külföldi turistának ugyanúgy örül, egyformán jó vendégnek tartja őket.

A kérdésre adott válaszokat a társadalmi háttérváltozók közül az iskolázottság kismértékben befolyásolja: a magasabb végzettségűek nyitottabbak a turisták érkezésével kapcsolatban. A turisták megítélésére nagyobb hatással van a kérdezett turistákkal való találkozásának gyakorisága. Azok, akiknek a településén most is gyakran megfordulnak idegenek, az átlagosnál sokkal jobban örülnének mind a hazai, mind a külföldi turisták érkezésének, míg azok, akiknek a lakóhelyén csak elvétve, vagy egyáltalán nem tűnnek fel idegen arcok, az átlagosnál valamelyest kevésbé szorgalmazzák a turistaforgalom nagyobb mértékű fellendülését.

A turizmus növekedése számos pozitív és negatív hatás előidézője lehet. Ezek közül soroltunk fel tízet, s arra kértük a kérdezetteket, hogy mondják meg, melyik bekövetkezését mennyire tartják valószínűnek. A felmérésben résztvevők az egyes állításokat egy 1-től 5-ig terjedő skálán értékelték, ahol az 1-es azt jelentette, hogy a megkérdezett az adott megállapítást egyáltalán nem tartja igaznak, az 5-ös pedig azt, hogy teljes egészében egyetért azzal.

A korábbinál valamivel többen, a megkérdezettek 6-9%-a nem tudott válaszolni az egyes kérdésekre. Az egyes állítások között a legnagyobb gondot annak a megítélése jelentette, hogy a turizmus növekedésével elveszti-e a település, a régió saját arculatát, hangulatát, illetve fejlődik-e a magyar társadalom és az adott település társadalma.

Most felsorolok néhány a turizmus növekedésével kapcsolatos állítást.

Ön mennyire ért egyet azzal, hogy a turizmus növekedésével ...?

(átlagértékek, ahol 1=egyáltalán nem ért egyet, 5=teljes mértékben egyetért)

	1999	2000
Fejlődik az ország gazdasága	3,98	4,02
Javul a település pénzügyi helyzete	3,84	3,91
Fejlődik, modernizálódik a falu/város társadalma	3,57	3,60
Fejlődik, modernizálódik a magyar társadalom	3,55	3,56
Megnő a zsúfoltság, a zaj az utakon	3,41	3,35
Növekszik a bűnözés, romlik a közbiztonság	3,19	3,25
Csökken a munkanélküliség, új munkahelyek keletkeznek	3,20	3,21
Megnő a környezetszennyezés	3,10	3,12
Romlik a köztisztaság helyzete, piszkosabbak lesznek az utcák	2,95	2,91
A település, a régió elveszíti saját arculatát, hangulatát	2,41	2,51

A megkérdezettek túlnyomó többsége - akárcsak fél évvel korábban - a turizmus növekedésétől pozitív változásokat remél, így az ország illetve a település anyagi helyzetének javulását, az egyes települések, régiók társadalmának fejlődését, modernizálódását. Különösen a gazdaságra gyakorolt pozitív hatást tartják sokan igaznak: a megkérdezettek 40%-a teljes mértékben egyet ért azzal az állítással, hogy a turizmus növekedése egyben az ország gazdasági fejlődését is jelenti, 37% szerint a turizmus az egyes települések pénzügyi helyzetét is javítja, a megkérdezettek nagyjából egy- egyötöde úgy véli, hogy a turizmus növekedésével az adott település (22%) és az ország társadalma (20%) is fejlődik. A turizmus munkahelyteremtő hatásával a válaszadók 16%-a teljes mértékben egyetért.

A negatívumok között a turizmussal járó zsúfoltság és a zaj szerepel az első helyen: a megkérdezettek 21%-a teljes mértékben egyetért ezzel. A kedvezőtlen hatások közül a közbiztonság romlásától, a bűnözés növekedésétől is sokan tartanak: a megkérdezettek 19%-a maradéktalanul igaznak véli azt, hogy a turizmus növekedése ezekkel a negatív hatásokkal jár. A megkérdezettek 17%-a azon a véleményen van, hogy a turizmus növekedése nagyobb környezetszennyezést okoz, illetve 15%-uk szerint a köztisztaság helyzetét is rontja. A magyar lakosság a legkevésbé attól tart, hogy az idegenforgalom fellendülése a települések/régiók saját arculatának, hangulatának elvesztéséhez vezet. Ennek egyrészt oka lehet, hogy ezt a kérdést nehezen tudták megítélni (hiszen ennél a kérdésnél fordult elő egyedül válaszhány). Az előző évhez képest a megnevezett negatív és pozitív hatások nem változtak.

A válaszokban nem igazán mutatkozik jelentős eltérés az egyes társadalmi-demográfiai jellemzők mentén. Az egyes állítások értékelésének részletesebb elemzése azt mutatja, hogy a turizmus kedvező hatásait általában a magasabb végzettségűek, fiatalabbak és a turistákkal gyakrabban találkozó hangúlyozzák az átlagosnál gyakrabban. A turizmus negatív megítélése az átlagosnál magasabb azok körében, akik egyáltalán nem szoktak turistákkal találkozni.

A pozitív és negatív hatásokat egyaránt mérlegelve a megkérdezettek túlnyomó többsége inkább kedvezőnek tartja az ország szempontjából, ha minél több belföldi illetve külföldi látogató érkezik az országba, valamint az ország egyes tájaira, településeire. A megkérdezettek 43%-a nagyon kedvezőnek tartja a hazai utazók minél magasabb arányát, s további 31%-uk is inkább kedvezőnek értékeli azt. Azoknak az aránya, akik a magyarok itthoni utazásait, nyaralásait egyáltalán nem vagy nem igazán értékelik pozitívan, mindössze 1 illetve 2% volt. 18%-nyian kedvező és kedvezőtlen hatásokat egyaránt valószínűsítene. Ugyanezek az arányok még egy árnyalatnyival kedvezőbbek a külföldi turisták számának növekedésére vonatkozóan: a megkérdezettek 49%-a egyértelműen kedvezőnek tartja ezt a jelenséget, s további 29%-uk is inkább annak pozitív hozadékát érzékeli, míg kedvezőtlen illetve nagyon kedvezőtlen összegző véleményt 3 illetve 1%-nyian adtak. Előző évben a felnőtt lakosság kicsit magasabb arányban – 50 illetve 55%-ban – tartotta egyértelműen kedvezőnek az ország számára a belföldi, illetve külföldi turistaforgalom növekedését. A magasabb végzettségűek és a nagyobb településen élők az ország számára kedvezőbbnek tartják a hazai és külföldi turisták magyarországi nyaralását, mint más társadalmi-demográfiai csoportok.

A továbbiakban arra kerestük a választ, hogy a válaszadók szerint mely tényezők mennyire befolyásolják azt, hogy mennyi turista látogat az adott településre, az adott régióba. A megkérdezettek ezúttal is egy 5-fokú skála segítségével válaszolhattak kérdésünkre, ahol az 1-es azt jelentette, hogy a kérdezett szerint az adott szempont egyáltalán nem játszik szerepet a turisták számának az alakulásában, az 5-ös pedig azt, hogy nagyon nagy szerepet játszik abban.

Ön szerint abban, hogy mennyi turista érkezik erre a településre, ebbe a régióba, mennyire játszik szerepet az, hogy ...?
 (átlagértékek, ahol 1=egyáltalán nem játszik szerepet, 5=nagyon nagy szerepet játszik)

	1999	2000
Milyenek a környék természeti adottságai	4,30	4,29
Milyen műemlékek, építészeti értékek vannak a településen, a régióban	4,18	4,11
Mennyire könnyen lehet megközelíteni ezt a települést, ezt a régiót	4,18	4,01
Milyen a szolgáltatások: a vendéglátóhelyek, éttermek, üzletek, szálláshelyek, szórakozóhelyek színvonala	4,11	4,01
Milyen rendezvények, fesztiválok, programok vannak a településen, a régióban	4,06	3,98
Milyen itt a közbiztonság	4,02	3,96
Mennyire magasak a vendéglátóhelyek, éttermek, üzletek, szálláshelyek, szórakozóhelyek árai	3,97	3,94
Mennyire kedvesek, udvariasak itt az emberek	4,01	3,93
Mennyire tiszták, gondozottak az utcák, a házak	4,00	3,92
Mennyi tájékoztató anyag, reklám készül a településről, a régióról	3,88	3,81
Mennyire segítik táblák a turisták eligazodását, milyen itt a turisták tájékoztatása	3,81	3,73
Mennyire beszélnek idegen nyelveket a vendéglátóhelyeken, éttermekben, szálláshelyeken, üzletekben, információs irodákban dolgozók	3,68	3,62
Mennyire beszélnek idegen nyelveket az itt lakók	3,10	3,17

A megkérdezettek 4-8%-a nem tudott válaszolni az egyes kérdésekre, a többiek értékeléséből pedig az derül ki, hogy többségükben valamennyi általunk felsorolt szempontot nagyon fontosnak, vagy elég fontosnak érzik. Mindössze a megkérdezettek 1-8%-a vélekedett úgy, hogy azok egyáltalán nincsenek hatással arra, hogy mennyi turista érkezik az egyes településekre. Viszonylag legtöbben a helyben lakók (8%) és a turisztikai szolgáltatók idegen nyelv tudásáról (5%) vélekedtek úgy, hogy egyáltalán nem befolyásolják a turisták számának alakulását.

A legtöbben azokat a feltételeket tartják a nagyon meghatározónak a helyi turizmus alakulásában, amelyek a település/régió természeti adottságaival (53%) és kulturális, építészeti értékeivel (47%), valamint a turisták igényeit kielégítő szolgáltatásokkal (39%) - a szállás, az étkezés, üzletek stb. -, valamint a régió programkínálatával (40%) és a közbiztonsággal (40%) kapcsolatosak. Továbbá fontosnak tartják a vendéglátóhelyek, üzletek, szállás- és szórakozóhelyek árainak nagyságrendjét is (38%). A helyszínen megközelítését, a településről, régióról készült tájékoztató anyagokat, valamint a helyi lakosok kedvességét, udvariasságát a megkérdezettek 35-36%-a tartja nagyon fontosnak. Kevésbé tartják fontosnak az ott

Magyar Turizmus Rt.

Kutatási Igazgatóság

élők és a szolgáltatók idegen nyelvtudását (18 ill. 29%), valamint a turistákat eligazító tájékoztató táblákat (31%). **A fővárosiak az átlagosnál fontosabbnak tartják az egyes adottságok meglétét**, különösen a vendéglátók nyelvtudását, az építészeti értékeket, valamint az eligazító táblákat és tájékoztató anyagokat. **Szintén általában a Nyugat-Magyarországon élők magasabb arányban nevezték meg az egyes adottságok fontosságát**, mint a Kelet-Magyarországon élők. A községekben élők számára az adottságok közül az átlagnál fontosabb a helyiek kedvessége, udvariassága és a település gondozottsága, tisztasága. 1999-ben is a megkérdezettek a legfontosabbnak a település/régió természeti adottságaival és kulturális, építészeti értékeivel, valamint a turisták legalapvetőbb szükségleteivel kapcsolatos feltételeket tartották. Az átlagosnál fontosabbnak tartották a fővárosban élők, valamint a magasabb képesítéssel rendelkezők a személyes kapcsolatot, a turisták kielégítő tájékoztatását, az adott települést bemutató reklámot, míg az alacsonyabb végzettséggel rendelkezők az átlagosnál gyakrabban helyezték a hangsúlyt a tisztaságra, udvariasságra. Változás az iskolai végzettség szerint figyelhető meg: idén nem korrelál az iskolai végzettség az egyes adottságok fontosságával.

III. BELFÖLDI UTAZÁSOK

A megkérdezettek 19%-a válaszolt úgy, hogy az elmúlt félév során részt vett valamilyen belföldi utazáson. A belföldre utazók körében gyakrabban találjuk a 18-33 éves korosztály tagjait, valamint a magasabb végzettséggel rendelkezőket. Az utazók többsége átlagos vagy annál jobb anyagi helyzetben él és nagyobb háztartásméret – 4 főnél nagyobb – jellemzi őket. Településtípus szerint a fővárosiak utazási hajlandósága jóval magasabb, mint más településeken élőké. A belföldre utazók társadalmi-demográfiai jellemzői nem térnek el az 1999. októberében készült felmérésben leírtaktól.

Azoktól, akik nem jártak semmilyen magyarországi helyszínen az elmúlt 6 hónap során, arról is érdeklődtünk, hogy mi volt az oka otthonmaradásuknak. A megkérdezettek csaknem mindegyike indokolta valamilyen módon döntését, a legtöbbben egy okot említve (57%). 27%-nyian két indokot is megneveztek, a válaszadók 16% pedig 3 vagy több magyarázatot is felhozott arra, hogy miért nem utazott. A megnevezett indokok teljesen megegyeznek a tavalyi felmérésnél megadottakkal.

A legtöbbben pénzhiányra hivatkoztak, ezt a megkérdezettek háromnegyede indokként nevezte meg. A második leggyakoribb ok az időhiány volt, azt követve az egészségi állapot. Az életkor és a munkahelyi kötelezettség is azonos arányban lett megemlítve.

Mi az oka annak, hogy nem utazott belföldön sehová, nem volt Magyarországon nyaralni, pihenni?

(az említések százalékos aránya, N=808)

	1999	2000
Nem volt rá pénze	65	73
Nem volt rá ideje	27	24
Egészségi állapota miatt	23	17
Életkora miatt	16	11
Munkája miatt	12	11
Otthon szokott pihenni, nyaralni	8	9
Nem szeret utazni	7	4
Családi okok miatt (pl. családtag ápolása)	6	8
Egyedül él	5	3
Saját nyaralója van	1	2
Egyéb	6	4

A megnevezett indokok sorrendjében és arányában nem történt jelentős változás az előző felméréshez képest: kis mértékben nőtt a pénzhányra hivatkozók és csökkent a rossz egészségi állapotukat említők aránya. Az utazások elmaradásának indokait jellemzően ugyanazon csoportok nevezték meg, mint tavaly. A leggyakoribb ok a **pénz, hiánya leginkább az alacsonyabb végzettséggel rendelkezők, szakmunkások, betanított munkások, segédmunkásokként dolgozók esetében szerepelt**, vagyis a rossz anyagi helyzetben élőkénél. **Az idő hiányával az átlagosnál gyakrabban szembesülnek a férfiak, a közép- és felsőfokú végzettséggel rendelkezők, a 18-49 évesek, az önálló vállalkozásban dolgozók, valamint a fővárosiak.** A háztartások mérete alapján az átlagosnál nagyobb arányban említették az idő hiányát a gyermekes házaspárok. Az ő esetükben az utazáshoz szükséges pénzügyi feltételek valószínűleg adottak, amire az utal, hogy jó anyagi körülmények között élnek, de munkahelyi kötelezettségek miatt rendelkeznek kevesebb idővel. Ezt alátámasztja az a tény, hogy az **utazások munka miatti elmaradása ugyanezen csoportok tagjaira jellemző.**

A **65 év feletti**ek és a **községekben élők** hivatkoztak leggyakrabban megromlott egészségi állapotukra és életkorukra, s **ők azok is, akik közül sokan egyedül élnek, s ezért nem szánják rá magukat az utazásra, illetve mert nem szeretnek utazni.** A családi kötelezettségek és okok a nők, az eltartottak és a fővárosiak esetében az utazások elmaradásának az átlagnál többet említett indokai. A megadható indokok között szerepelt az is, hogy az utazás helyett otthon pihenik ki az elmúlt időszak fáradalmait. Ezt főleg a 65 évnél idősebbek, a vállalkozóként dolgozók, a magas végzettségűek és jó anyagi helyzetűek nevezték meg. Az utazás elmaradásának okai között a **saját nyaralót a fővárosiak, a felsőfokú végzettséggel rendelkezők és jó anyagi helyzetben lévők** nevezték meg a legnagyobb arányban.

A továbbiakban azok csoportját vizsgáljuk részletesebben, akik az elmúlt félév során részt vettek valamilyen belföldi úton. Az így válaszolók aránya a minta 19%-át, 192 főt tesz ki, vagyis az elmúlt félévben 16%-kal kevesebben vettek részt belföldi utazáson, mint az azt megelőző évben. Természetesen szoroson összefügg azzal, hogy az utazások szempontjából főszezonon kívüli időszakról van szó, ezért az utazási hajlandóság mind belföldre, mind külföldre sokkal kisebb.

1. A belföldi utazások száma

Az országon belül utazók átlagosan **4,95 alkalommal utaztak belföldi helyszínekre** úgy, hogy ott legalább egy éjszakát eltöltöttek. Az átlag mögött azonban erőteljes szóródás figyelhető meg: **a válaszadók 36%-a mindössze 1 úton vett részt, s további 21%-uk is csak 2 alkalommal volt távol lakóhelyétől, 3-5 alkalommal 27%-uk és 6-nál több utazáson mindössze 16%-uk vett részt.** Az 1999-es felmérés eredményei azt mutatták, hogy a belföldi utazók a turisztikai szezonban 5,25

Magyar Turizmus Rt.

Kutatási Igazgatóság

alkalommal utaztak. Az utazások megoszlása az előző felmérésnél egyenletesebb volt: a válaszadók 29%-a 1 úton vett részt, 22%-uk is 2 alkalommal, 27% 3-5 alkalommal, s további 22% 5-nél többször utazott el.

Az átlagosnál gyakoribb utazás jellemzi a férfiakat és a 4-5 fős háztartásokban élőket. A háztartások szerkezete szerint a **gyermekes házaspárok** utaznak gyakrabban, iskolai végzettség szerint pedig a **középfokú- és felsőfokú végzettséggel rendelkezők mellett a szakiskolát, szakmunkásképzőt végzettek is az átlagnál többet utaznak hazai tájakra.** A 10 alkalomnál többször utazók között magas a vállalkozók és az eltartottak aránya. Az előző felméréshez képest kis változás észlelhető a megkérdezettek lakóhelyét illetően: tavaly és idén is a fővárosban élők az átlagosnál gyakrabban kerestek fel magyarországi helyszíneket, de az idén az utazók körében a községben élők a gyakori, 6-10 belföldi utazás alapján a fővárosiakat utolérték (a községekben élők 11%-a, a fővárosiak 10%-a vett részt 6-10 utazáson).

2. Úticélok

A belföldi utazások helyszínei
(százalékos arányok a belföldön utazók körében)*

Nevezetesebb látványosságok, városok, üdülő- és fürdőhelyek:	1999	2000
Aggtelek	0,6	0,3
Budapest	16,5	21,8
Esztergom	1,8	0,6
Gyula	3,6	3,1
Hajdúszoboszló	1,1	1,3
Harkány	0,5	0,6
Hévíz	1,1	2,9
Kőszeg	0,7	1,2
Lillafüred	0,7	1,7
Ópusztaszer	2,1	0
Pannonhalma	0,3	0
Pápa	0,9	0
Siófok	5,5	4,4
Sopron	5,2	3,5
Szentendre	1,2	1,2
Szilvásvárad	1,9	0
Vác	0,5	0
Visegrád	1,4	1
<i>egyéb fürdőhely vagy üdülőhely</i>	9,5	0,7

Nagyobb tájegységek, üdülőkörzetek:	1999	2000
Alföld	2,6	1,2
Bakony	1,3	0,3
Balaton	24,6	15,1
Dunakanyar, Duna vidéke	1,2	2,4
Északi-középhegység (Bükk, Zemplén hegységek)	8,3	4,4
Őrség	0,8	1
Tisza vidéke, Tisza-tó	1,9	0,8
Velencei tó	2,7	1,4
<i>egyéb nagyobb tájegység, üdülőkörzet</i>	2,9	0,5

Megyeszékhelyek nevei:	1999	2000
Békéscsaba	0,9	1,2
Debrecen	4,0	1,7
Eger	4,4	7,9
Győr	4,6	4,7
Kaposvár	0,3	0,4
Kecskemét	1,5	2
Miskolc	3,5	4
Nyíregyháza	2,8	1,5
Pécs	4,2	5,1
Salgótarján	0,5	0,5
Szeged	4,9	4,8
Székesfehérvár	2,2	2,8
Szekszárd	0,5	1,4
Szolnok	1,7	0,8
Szombathely	1,2	2,7
Tatabánya	0,9	0,3
Veszprém	2,9	6
Zalaegerszeg	1,8	0,8

Megyék, s az ezekhez tartozó községek:**	1999	2000
Baranya megye	1,6	3
Bács-Kiskun megye	2,2	4,1
Békés megye	1,8	2,6
Borsod-Abaúj-Zemplén megye	3,3	7,6
Csongrád megye	1,2	0,7
Fejér megye	0,7	4,2
Győr-Moson-Sopron megye		0,9
Hajdú-Bihar megye	2,3	1,7
Heves megye	3,3	1,9
Jász-Nagykun-Szolnok megye	1,2	2,5
Komárom-Esztergom megye	0,7	1,8
Nógrád megye	1,0	0
Pest megye	3,0	9,6
Somogy megye	2,1	2,2
Szabolcs-Szatmár megye	2,2	2,6
Tolna megye	1,7	4,6
Vas megye	0,7	0,8
Veszprém megye	1,5	3,6
Zala megye	1,5	2,2
nem besorolható egyéb település	22,3	0,3

* a százalékok összege nem 100, mert egy személy több belföldi úton is részt vehetett

** ezeket a válaszlehetőségeket csak abban az esetben kódoltuk, ha az említett úti cél az előző kategóriák egyikébe sem illett bele

Az első 1999. októberi felmérésnek megfelelően az előbbi, részletes bontás néhány nagyobb kategóriába lett sűrítve. A csoportosítás kiindulópontját az előző felmérésnél a főbb, és sokak által említett turisztikai célpontok adták, s az egyes települések, megyék, tájegységek régiók szerinti összevonás csak másodsorban lett felhasználva. Alapelvünk az volt, hogy minél homogénebb csoportokat alakítsunk ki, ugyanakkor ügyelni kellett arra is, hogy az egyes tájegységek illetve összevont csoportok aránya elérje az elemezhetőség határát.

A fenti szempontok figyelembevételével az alábbi csoportok kialakítására került sor:

1. Balaton, Balaton-parti települések (Siófok is)
2. Budapest
3. Dunakanyar (Szentendre, Esztergom, Visegrád is)
4. Északi-középhegység (Lillafüred, Aggtelek, Szilvásvárad is)
5. Alföld+Tisza-vidék, Tisza-tó környéke
6. gyógyfürdők (Hajdúszoboszló, Gyula, Harkány, Hévíz)
7. a Dunántúl egyes tájai (Velencei tó, Bakony, Őrség)
8. egyéb üdülőhelyek
9. Észak-kelet Magyarország
(B-A-Z, Heves, Nógrád, Pest és Szabolcs-Szatmár megye települései)
10. Dél-kelet Magyarország
(Bács-Kiskun, Békés, Csongrád, Hajdú-Bihar és Szolnok megye települései)
11. Észak-nyugat Magyarország
(Győr-Sopron, Fejér, Komárom, Vas és Veszprém megye települései)
12. Dél-nyugat Magyarország
(Baranya, Somogy, Tolna és Zala megye települései)

Az „egyéb” kategóriába olyan tájegységek, nevezetességek tartoznak, amelyek egyik fenti kategóriába sem illeszthetők be.

A belföldi utazások helyszínei

(az említések százalékos aránya a belföldön utazók körében,)*

	1999	2000
Budapest	17	22
Balaton	30	18
Északi-középhegység	11	6
Gyógyfürdők	6	7
Alföld+Tisza-vidék	6	2
Dunakanyar	5	5
a Dunántúl egyes tájai	4	3
Egyéb üdülőhely	12	1
Észak-kelet Magyarország	26	33
Dél-kelet Magyarország	14	15
Észak-nyugat Magyarország	18	27
Dél-nyugat Magyarország	13	18
Egyéb	22	0

* a százalékok összege nem 100, mert egy személy több belföldi úton is részt vehetett

Az elmúlt félv belföldi úti céljai közül Budapest és a Balaton a legnépszerűbb, bár - mivel jelentősen csökkent a Balatonra és nőtt a Budapestre látogatók aránya tavalyhoz képest - a sorrend megfordult: az utazók 22%-a legalább egyszer volt a fővárosban, 18%-uk pedig a Balatonon. A válaszadók kedveltebb úti céljainak nevezhetők a gyógyfürdők is. A magyarországi régiók közül Észak-kelet Magyarország vonzotta a legtöbb belföldi turistát. A nagyobb városok közül Eger, Veszprém, Pécs, Győr, Szeged a legnépszerűbb célpontok, ahol a belföldi utazók 5-8%-a megfordult az elmúlt félv során. Lényegében most is ugyanazok a kedvelt belföldi desztinációk lettek megnevezve, mint félvvel korábban, csak most más arányban: az utazóközönségen belül nőtt a fővárosba, valamint az északkeleti és északnyugati régiókba látogatók aránya, csökkent viszont a Balatonra látogatók aránya.

A népszerű helyszíneket felkeresők társadalmi-demográfiai jellemzői nem változott az előző felmérésnél tapasztaltaktól. A Balaton az 50 év alattiak körében örvend az átlagosnál nagyobb népszerűségnek, de a fővárosban élők, valamint a jobb anyagi helyzetben lévők is gyakrabban felkeresték. A tó ugyancsak nagyon keresett a több fős háztartások körében. A Budapestet felkeresők között értelemszerűen a vidéki lakosok, különösen a városokban élők felülreprezentáltak. A gyógyfürdők különösen az egyedülállók, az idősebbek körében népszerűek, valamint a fővárosi és a községi lakosok keresik fel az átlagosnál gyakrabban a gyógyfürdőket.

3. A belföldi utazással töltött idő

A megkérdezettek az elmúlt félv során átlagosan 12 napot töltöttek belföldi utazással. A kérdezettek 56%-a maximum 7 napot töltött belföldi nyaralással, 14%-a 8-10, 17%-a 11-20 napot, 12%-nyian pedig ennél is több időt töltött belföldi utazással. Az 1999-es felmérés szerint a válaszadók a nyári időszakban hosszabb időt – átlagosan 15 napot – töltöttek utazással. Akkor a kérdezettek mintegy 60%-a maximum 10 napot tartózkodott valamilyen belföldi pihenőhelyen, egyötödnyien 11-20 napot, 18%-nyian pedig ennél is hosszabb időt töltöttek utazással.

Idén is az átlagosnál több napot töltöttek belföldi pihenéssel, látogatással a férfiak, az átlagos vagy annál jobb anyagi helyzetben lévők, az önálló, vállalkozóként dolgozók, valamint a 4 főnél nagyobb háztartásban és a városokban élők.

4. A belföldi utazások költségei

Az idei felmérésnél is a megkérdezettek túlnyomó többsége maga fizetett belföldi útjáért, s elenyésző azok aránya, akiknek az útköltségeit részben vagy teljes egészében munkahelye vagy vendéglátója állta.

A belföldi utazásra a megkérdezettek átlagosan 35.200 Ft-ot költöttek az elmúlt fél év során. Ez az összeg azok körében, akik ténylegesen fizettek belföldi útjukért 38.700 Ft. Ugyanezek az értékek a vendéglátókra, vagy munkáltatóra jutó költségek esetében 17.000 Ft illetve - csak a **vendéglátást ténylegesen igénybevevők körére vetítve a költségek átlagosan 60.600 Ft-ra** rúgnak. Az előző felmérésből származó adatok szerint átlagos saját költségű belföldi utazások kiadása 41.500 Ft, a vendéglátók/munkáltatók által fizetett utak pedig 50,5 ezer Ft-ba kerültek. Az utazásokra fordított átlagos saját kiadás csökkent, de a munkahely vagy vendéglátó által fizetett belföldi utazások becsült kiadásai emelkedtek az előző évhez képest, ami azzal magyarázható, hogy a téli időszakban tett belföldi utazások között - érthetően - alacsonyabb a szabadidős célú, és magasabb az üzleti célú utazások aránya.

A költségeket összesítve azok, akik utaztak átlagosan 54.500 Ft-ot költöttek belföldi utazásra. A megkérdezettek 37%-a legfeljebb 20 ezer Ft-ot, 22%-a 21-50 ezer Ft-ot költött. 50 ezer Ft feletti kiadásokról a megkérdezettek 20%-a nyilatkozott, ők elsősorban jó anyagi helyzetben lévők, házaspárok és vállalkozóként dolgozó közép- és felsőfokú végzettségűek. Az idei felmérés háttérváltozók szerinti elemzése megegyezik a tavalyinál tapasztaltakkal. Az átlagosnál többet költöttek belföldi utazásaikra a vállalkozók, felsőfokú végzettségűek és a házaspárok. Az átlagosnál alacsonyabb saját kiadások jellemezték a 65 év felettieket, az alacsonyabb végzettségűeket és az eltartottakat. A más – munkahely vagy vendéglátó – által fizetett kiadások különösen magas aránya figyelhető meg a férfiak, a 39-45 évesek és az alkalmazottak körében.

A belföldi utazásokkal kapcsolatos költségek ugyanakkor a családi kasszáat ennél lényegesen jobban is terhelhetik, hiszen többfős háztartások esetében számolni kell a többi családtag utazási költségeivel is. Éppen ezért arra kértük most már valamennyi kérdezettet - **azokat is, akik maguk nem utaztak** -, hogy becsüljék meg **a család valamennyi tagjának az elmúlt fél év során belföldi utakra költött kiadásait.** (A számítások során az egyszemélyes háztartások esetében a már korábban általuk jelzett kiadásokat vettük figyelembe.)

Szinte az első felméréssel megegyező értékeket kaptunk a családi kiadásokra vonatkozóan. **A megkérdezettek 68%-a úgy válaszolt, hogy családjában senki sem költött belföldi utazásra,** míg további 11% nem tudott érdemi választ adni a kérdésre. A többiek között 11% volt azoknak az aránya, akiknek a családjában maximum 20 ezer Ft-os kiadást mértünk, 6% 21-50 ezer Ft-ot költött, s további 4% 50 ezer Ft feletti családi költségekről számolt be. **A család által fizetett átlagos kiadások összege 9.500Ft, az utazásokra ténylegesen költők körében 41.300 Ft.** 1999-es

eredményekhez képest csökkent a belföldi családi utazásokra fordított összeg: az átlagérték mintegy 21 ezer Ft volt, az utazásokra ténylegesen költők körében 53 ezer Ft volt. Ez a csökkenés az utazások holt időszakának köszönhető: kevesebben utaznak és kevesebbet is költenek.

A belföldi utazásukra a legtöbbet – 50 ezer Ft felett – költők a felsőfokú végzettségűek, a vállalkozóként dolgozók és a fővárosiak, az átlagosnál alacsonyabb családi kiadások jellemzik a 65 év felettieket, a nyugdíjasokat és az eltartottakat. Az 1999. felmérésnél a háztartás nagysága és összetétele is erőteljes hatással volt a költségek alakulására. Idén ez úgy érvényesült, hogy a legtöbbet az 5 fős és annál nagyobb háztartásokban élő családok költöttek belföldi utazásokra.

5. A belföldi utazásokkal kapcsolatos várakozások

A megkérdezettek 47%-a úgy érzi, hogy belföldi utazások terén az elmúlt 3 év során romlottak az anyagi lehetőségei, s mindössze 5%-nyian számoltak be javulásról ezen a téren. A válaszadók 44%-a nem érzi különösebb változást saját anyagi helyzetében, míg 4%-nyian nem tudták a változás jellegét megítélni.

A jövőt tekintve a megkérdezettek még mindig pesszimisták, de borúlátásuk mértéke enyhülni látszik: közel háromszor annyian számítanak romlásra (32%), mint javulásra (11%). A megkérdezettek 51%-a szerint nem változtak lehetőségeik, 6%-uk pedig nem tudott jóslásokba bocsátkozni.

1999-ben a megkérdezettek közel azonos arányban vélekedtek a belföldi utazások anyagi lehetőségeiről, talán akkor kicsit többen nyilatkoztak javulásról ezen a téren (7% szemben az idei 5%-kal). Ugyanakkor a jövőre vonatkozóan tavaly bizonytalanabbak voltak a válaszadók: tavaly 11%-uk nem tudott jóslásokba bocsátkozni ezen a téren szemben az idei 6%-kal.

Belföldi utazási lehetőségeik javulásáról az átlagosnál gyakrabban számoltak be azok, akik az elmúlt 6 hónap során maguk is részt vettek belföldi utazáson, valamint a fiatalok, a magasabb végzettségűek és a jobb anyagi helyzetben lévők. Ugyanez mondható el a következő három év utazásaira vonatkozóan is. Az elmúlt fél évben ugyancsak ezek a csoportok mutatkoztak az átlagosnál valamivel optimistábbnak.

IV. KÜLFÖLDI UTAZÁSOK

A megkérdezettek 5%-a válaszolt úgy, hogy az elmúlt félév során részt vett valamilyen külföldi utazáson. Ez alkalommal is a külföldre utazók körében az átlagnál gyakrabban találunk közép- és felsőfokú végzettséggel rendelkező 18-33 éves fiatalokat. A kedvezőbb anyagi helyzet ezúttal is jóval gyakrabban jár együtt valamilyen utazással, tehát a legtöbbet utazók jó anyagi körülmények között élnek. Foglalkozásukat tekintve a vállalkozóként dolgozók az átlagnál többet utaznak. A fővárosban élők utazási hajlandósága a külföldi utakat tekintve is jóval magasabb, mint a más településeken élőké.

Azoktól, akik nem látogattak más országba az elmúlt 6 hónap során, arról is érdeklődtünk, hogy mi volt az otthonmaradásuk oka. Idén is szinte minden megkérdezett indokolta valamilyen módon döntését. A **legtöbben most is egy okot említettek (58%), valamint a megkérdezettek egynegyede két indokot is megnevezett.** A válaszadók 17% pedig 3 vagy több magyarázatot is felhozott arra, hogy miért nem utazott.

A megnevezett okok tekintetében ugyanaz a sorrend alakult ki, mint a tavalyi felmérésnél. **A nem utazók legnagyobb része ezúttal is a pénzhiányra hivatkozott: 77%-nyian ezt az indokot említették. A második leggyakoribb ok az időhiány volt (23%), míg harmadikként az egészségi állapot került sorra (15%).** Az életkort és munkát utazások elmaradásának indokaként egyenlő arányban említették.

**Mi az oka annak, hogy nem utazott külföldön sehová,
nem volt külföldön nyaralni, pihenni?**
(az említések százalékos aránya, N=951)

	1999	2000
nem volt rá pénze	75	77
nem volt rá ideje	24	23
egészségi állapota miatt	20	15
életkora miatt	14	10
munkája miatt	9	10
otthon szokott pihenni, nyaralni	7	7
nem szeret utazni	6	4
családi okok miatt (pl. családtag ápolása)	6	7
egyedül él	4	3
saját nyaralója van	2	2
egyéb	7	6

A pénz hiánya az átlagnál gyakrabban szerepelt az alacsonyabb végzettségűek és a nagyobb létszámú – 5-nél több főből álló – háztartások válaszaiban, s értelemszerűen a rosszabb anyagi helyzetben lévők körében. Az átlagnál kevesebb szabadidővel a közép- és felsőfokú végzettségűek, valamint a vállalkozók rendelkeznek. Az időhiányt a 4 főnél nagyobb háztartások is gyakrabban említették. Ezen csoport tagjainál az a helyzet, hogy jó anyagi körülmények között élnek, de kevés szabadon felhasználható idővel rendelkeznek. A munkát ugyancsak leginkább a középkorúak és a középfokú végzettségűek és a nem alkalmazottként dolgozók jelölték meg okként.

Érthető módon az idősebbek, a nyugdíjasok hivatkoztak leggyakrabban megromlott egészségi állapotukra és életkorukra, valamint egyedüllétükre. Szintén ezen csoportokra jellemző, hogy nem szeretnek utazni, mely visszavezethető az előbb megnevezett okokra. Utazás, mint szabadidős forma elutasítása a községekben lakók körében gyakrabban előfordult. Családi okokat leginkább a nők, a háztartásbeliek és más eltartottak, valamint a fővárosiak neveztek meg. Az otthonmaradás okai között szerepelt az utazás kiváltása otthoni pihenéssel. Ezt a megkérdezettek kevesebb, mint egy tizede említett, s főleg a 65 év feletti, a felsőfokú végzettséggel rendelkezők, vállalkozóként dolgozók és jó körülmények között élő házaspárok. Saját nyaraló esetenként kiválthatja az utazásokat, ezért a telekkel rendelkező tulajdonosok nyaralásának helyszínét adhatja. Azoknak a megkérdezetteknek, akik nem utaztak az elmúlt félévben, töredéke rendelkezik nyaralóval. A nyaralótulajdonosok jó anyagi körülmények között élnek, felsőfokú végzettséggel rendelkeznek és a fővárosban élnek. A házaspárok aránya is átlag feletti.

A továbbiakban azok csoportját vizsgáljuk részletesebben, akik az elmúlt félév során részt vettek valamilyen külföldi úton. Az így válaszolók aránya a minta 5%-át, 49 főt tesz ki. (Az előző felmérésnél a külföldre utazók aránya a minta 12%-a volt.) Mivel a továbbiakban elemzett minta nagysága olyan alacsony, hogy a hibahatárral majdnem megegyezik, ezért a közzétett eredmények csak tájékoztató jellegűek. Az eltéréseket ezért fenntartással kell kezelni a kis elemszám miatt. A kapott alacsony érték a hazai helyzetnek megfelelő képet fest, mivel a lakosok többségének nem adatik meg az évente többszöri külföldi utazás, és a jelenleg felmért időszak – az év első fele – nem tekinthető turisztikailag frekventált időszaknak.

1. A külföldi utazások száma

A külföldre utazók átlagosan 2,56 alkalommal keltek útra. A válaszadók 60%-a 1 úton vett részt, további 15% pedig két alkalommal lépte át az országhatárt. **Azoknak az aránya, akik 3-5 alkalommal 9%, 5 alkalommal többször utazók aránya pedig 16% volt. Az előző felmérésnél a megkérdezettek hasonló arányban – 1,8 alkalommal – látogattak más országokba: 70%-a 1 úton, 17%-uk 2 úton vett részt.**

A külföldre utazók köre demográfiai jellemzőik alapján nem változott. Az 50 évnél idősebb utazók legnagyobb százalékban 1-2 külföldi utat tesznek, a 6 alkalomnál többszöri utazás az 50 év alatti korosztályra jellemző. **A külföldre gyakrabban utazók körébe tartoznak a férfiak, az 50 év alattiak, egyedülállóak és lakóhelyüket tekintve a budapestiek és a Nyugat-magyarországon élők.** Végzettség tekintetében megfigyelhető, hogy a közép- és felsőfokú végzettségűek mellett a szakmunkások is az átlagnál gyakrabban utaznak.

2. Úticélok

A külföldi utazások helyszínei
(százalékos arányok a külföldre utazók körében, N=49)*

	1999	2000
Ausztria	24	30
Németország	16	25
Olaszország	16	24
Horvátország	15	4
Románia	9	3
Franciaország	6	6
Szlovákia	6	8
Görögország	4	3
Spanyolország	4	5
Csehország	3	7
Lengyelország	2	2
USA	2	2
Nagy-Britannia	1	3
Svájc	1	1
Benelux-államok	1	3
Jugoszláv utódállamok	1	4
Skandinávia	1	0
egyéb európai ország	2	6
Európán kívüli országok	6	2

** a százalékok összege nem 100, mert egy kérdezett több úticélt is megemlíthetett*

Az idei felmérésnél a megkérdezettek elenyésző százaléka utazott külföldre, amelynek következtében az egyes desztinációk megnevezése nem mutat szignifikáns különbséget. Ennek következtében **a kapott eredmények csak tájékoztató jellegűek. Az úticélok között hasonlóan az előző felméréshez Ausztria a legnépszerűbb desztináció**, amelyet a külföldre utazók 30%-a felkeresett az elmúlt félévben. A desztinációk között még Németország, Olaszország szerepelt az élvonalban, ahol a külföldre utazók egy- egynegyede járt az elmúlt félév során.

3. A külföldi utazással töltött idő

A kérdezetteket arra kértük, hogy becsüljék meg, az elmúlt félév során összesen hány napot töltöttek külföldi utazással. **A kapott eredmény szerint azok, akik külföldre utaztak átlagosan 17 napot töltöttek valamely országban az elmúlt félévben.** Ezen belül a megkérdezettek **24%-a legfeljebb 3 napot tartózkodott** valamilyen külföldi városban, pihenőhelyen, **32%-uk pedig 4-7 napot.** A külföldre utazók 16%-a összesen 8-10 napot, 11%-a 11-20 napot, 17%-uk pedig ennél hosszabb időt töltött más országokban.

Az átlagosnál több napot töltöttek külföldön a 65 évnél idősebbek, a felsőfokú végzettségűek, az egyszemélyes háztartásban élők, az alkalmazottként dolgozók és a nyugat-magyarországi lakosok. Az utazással töltött idő alaposabb elemzése azt mutatja, hogy az alapfokú végzettséggel rendelkező és a rosszabb anyagi helyzetben lévő utazók legnagyobb arányban 1-3 napot tartózkodtak külföldön. A nyugdíjasok 41%-a 4-7 napot utazott más országba. A 11 napnál hosszabb külföldi tartózkodás az 50 év alattiakat jellemzi a legnagyobb arányban. 20 napnál több időt a felsőfokú végzettségűek 33%-a, a községekben élők 35%-a és a nyugat-magyarországi településeken élők 28%-a töltött külföldön.

Az előző felmérésnél a megkérdezettek átlagosan 11 napot töltöttek távol otthonuktól. A válaszadók akkor is a legnagyobb arányban 4-7 napot tartózkodtak más országban. A társadalmi háttérváltozók szerint a tavalyi felmérésnél a középfokú végzettségűek, a jobb anyagi helyzetben lévők, a vállalkozóként dolgozók és a Budapesten élők utaztak többet. A társadalmi háttérváltozók szerinti eltérés valószínűleg a kis elemszámnak köszönhető, ezért csak tájékoztató jellegű.

4. A külföldi utazások költségei

Hasonlóan az előző évi felméréshez a megkérdezettek között többen voltak azok, akik maguk fizették külföldi utazásukat, mint azok, akiknek más fizette. **Idén a megkérdezettek 45%-a úgy nyilatkozott, hogy az elmúlt félév során nem volt olyan utazáson, melyet részben vagy teljes egészben munkáltatója vagy vendéglátója fizette volna.** A tavalyi felmérésnél a válaszadók 78%-a nem vett részt olyan úton, ahol a költségek egy részét vagy teljes egészét a munkahely vagy a vendéglátó fizette volna.

Külföldi utazásra a megkérdezettek átlagosan 109.800 Ft-ot költöttek, az egy-egy utazó által a külföldi tartózkodás(ok) kapcsán ténylegesen kifizetett összeg átlagosan 131.500 Ft volt. Az átlagos költésnél magasabb kiadás jellemezte a férfiakat, az alkalmazottakat és a 39-45 éves korosztály tagjait.

A munkahely vagy vendéglátó által fizetett összeg nagysága – egy-egy ilyen juttatásban részesülő személy esetében – a tavalyi felmérésben kapottnál magasabb volt, 162.700 ezer Ft körül alakult. A vendéglátóra/munkáltatóra jutott kiadások átlagos összege 69.700 Ft volt. A leggyakrabban az egyedülállók, 34-49 évesek kaptak támogatást meghívóiktól vagy munkahelyüktől, rajtuk kívül azonban a felsőfokú végzettséggel rendelkezők, a fővárosiak, valamint a jobb anyagi helyzetben lévők is részesültek utazási támogatásban. Az elmúlt félévi utazások során a nyugdíjasok sokkal kisebb mértékben támogatta vendéglátójuk, mint az előző félév során.

A költségeket összesítve azt találjuk, hogy a külföldi utazásokra elköltött összeg átlagosan 197.300 Ft volt a valahová utazók körében. A tavalyi felmérés becsléseinél 60.000 Ft-tal magasabb érték annak köszönhető, hogy a saját kiadások és a vendéglátók által fizetett költségek is emelkedtek. Idén a megkérdezettek 29%-a külföldi utazásra összesen 51-100 ezer Ft-ot, 22%-a pedig 100 ezer Ft feletti összeget költött.

A külföldi utazásokkal kapcsolatos kiadások nem tekinthetők teljesnek a többi családtag utazási költségei nélkül. Éppen ezért arra kértük most már valamennyi kérdezettet - azokat is, akik maguk nem utaztak -, hogy becsüeljék meg a család valamennyi tagjának az elmúlt fél év során külföldi utakra szánt kiadásait. (A számítások során az egyszemélyes háztartások esetében a már korábban általuk jelzett kiadásokat vettük figyelembe.)

A megkérdezettek 82%-a úgy válaszolt, hogy családjában senki sem költött külföldi utazásra, míg további 13% volt azoknak az aránya, akik nem tudtak érdemi választ adni kérdésünkre. A többiek között 1-1% volt azoknak az aránya, akiknek a családjában maximum 20 ezer Ft-os illetve 21-50 ezer Ft-os kiadást mértünk, 3%-nyian 50 ezer Ft feletti családi költségekről számoltak be. **Az átlagérték a válaszadók körében 9.800 Ft, az utazásokra ténylegesen költők, azaz konkrét összegeket említők körében pedig közel 159.800 Ft volt.** Az idei évben kevesebb családban költöttek utazásra, ezért a becsült értékek között nagyobb az eltérés. Az átlagosnál magasabb családi költség jellemzi a felsőfokú végzettségű, jó anyagi körülmények között élőket és a 34-49 éveseket.

5. A külföldi utazásokkal kapcsolatos várakozások

A megkérdezettek azonos aránya, 45-45%-a érzékelt úgy, hogy az elmúlt 3 év során a külföldi utazások vonatkozásában nem változtak anyagi lehetőségeik illetve romlottak. A lehetőségek javulásáról a megkérdezettek mindössze 4%-a nyilatkozott, s 6%-nyian nem tudták a változás jellegét megítélni.

A jövőt illetően a válaszadók kicsit optimistábbak: 8% javulásra számít, 34% romlásra. 50% azoknak az aránya, akik szerint a jövőben sem történik lényeges változás az utazási lehetőségeikben. A jövőt illetően ugyanakkor kicsit bizonytalanabbak a válaszadók: 8%-uk nem tudott jóslásokba bocsátkozni ezen a téren.

Az előző felméréshez képest a válaszadók optimizmusa nem jött meg: tavaly a megkérdezettek a mostanival azonos arányban (45%) érzékelték romlást az elmúlt 3 évben és a javulásról nyilatkozók aránya is hasonlóan alacsony volt (5%). A következő három év tekintetében sem változott lényegesen a helyzetük: 11% számított javulásra, s 38% romlásra. Említésre méltó elmozdulás (5-5%-os növekedés) a semmilyen változást nem tapasztalók, illetve a jövőre nézve is helyzetük változatlanóságát prognosztizálók arányában figyelhető meg.

A jelenlegi helyzettel elégedettebbek voltak – vagyis az elmúlt 3 évben javulást tapasztaltak – a 18-33 évesek, felsőfokú végzettségűek, a jobb anyagi helyzetben lévők, városban élők, nyugat-magyarországi lakosok és az alkalmazottak egyaránt. A jövőt tekintve a budapestiek, a középfokú végzettségűek és az eddig is utazók optimistábbnak mutatkoztak. Az előző felméréshez hasonlóan a kérdés megítélésében nem történt lényeges változás a társadalmi-demográfiai változók szerint. A jövőt illetően helyzetüket legrosszabban értékelték a nyugdíjasok és az alapfokú végzettségűek.

V. BELFÖLDI ÉS KÜLFÖLDI UTAZÁSI TERVEK

Végezetül a kérdezetteket jövőbeni utazási terveikről kérdeztük, arra kérve őket, hogy soroljanak fel minden olyan külföldi és belföldi úticélt, amely szerepel az elkövetkező 6 hónapra vonatkozó utazási elképzéseikben. **A kérdezettek 75%-a nem tudott semmilyen úti célt említeni**, s hasonlóan az előző felméréshez a válaszolók legnagyobb hányada is csupán 1 országot vagy tájat/települést nevezett meg.

Az elkövetkező 6 hónapra vonatkozó utazási elképzések (az említések száma szerinti megoszlás)

	1999	2000
nem nevezett meg úti célt	82	75
1 úti célt nevezett meg	13	14
2 úti célt nevezett meg	4	6
3 vagy több úti célt nevezett meg	2	5

A jövőbeni utazásokat az átlagnál gyakrabban **a fiatalabbak, a közép- és felsőfokú végzettségűek, a jobb anyagi helyzetben lévők és a fővárosiak terveznek**. Ez semmiben nem változott az előző felméréshez képest.

A kérdezettek 18%-a említett valamilyen belföldi úticélt, 11%-uk valamilyen külföldi célállomást. A válaszok együttes elemzéséből kiderül, hogy csupán a lakosság 5%-a tervez mind külföldi, mind belföldi utazást a következő félév során. 6%-nyian csak külföldre, 14%-nyian csak belföldre készülnek. A tavaly őszi helyzethez képest növekedett a csak belföldre, valamint a belföldre és külföldre egyaránt utazni tervezők aránya. Akkor a kérdezettek egytizede kizárólag belföldi utat tervezett, 7%-nyian pedig kizárólag külföldi úti célt neveztek meg. Azoknak a száma, akik mind belföldi, mind pedig külföldi helyszínt felsoroltak, mindössze néhány fő volt.

A megkérdezés idején tapasztalt, a következő 6 hónap utazásaira vonatkozó bizonytalanság, elképzések hiánya mögött az állhat, hogy a megkérdezettek egyfelől anyagi okoktól teszik függővé utazásaikat, valamint a magyar utazási piacon megfigyelhető késői döntéshozatalnak is köszönhető.

Az előző felméréshez hasonlóan kevesen neveztek meg konkrét területeket, de az élen szereplő külföldi úti célok rangsora kicsit átrendeződött. **Ez alkalommal is a belföldi helyszínek közül a Balaton és a főváros szerepelt nagyobb arányban – 6 illetve 3%. A külföldi helyszínek között Olaszország, Németország, Görögország megelőzte a tavalyi győztes Ausztriát**, de ezen cél országokat is csupán a kérdezettek 2%-a nevezte meg, a többi országot pedig még kevesebben sorolták fel.